

KIRJANDUSE AINEKAVA

põhikooli 7.klassile

1.Õpieesmärgid

7.klassis kirjanduse õpetamisega taotletakse, et õpilane:

- Eakohast erizanrilist ilukirjandust lugemine, seda tõekspidamine ning oma lugemisoskusi arendamine
- Käsitletud kirjandusteoste mõtestamine, erineva žanrite iseloomustamine
- Kõnekujundite a troope märkamine kirjandustekstis, nende rolli selgitamine
- Loetud teksti kohta oma arvamuse avaldamine. Teose põhiproblemaatikat arutlemine.
- Erinevate kirjandusteoste lugemine
- Kirjandusvoole ja kirjandussuundi iseloomustamine.
- Etteantud teemal õpilane otsib teabet raamatuogus, internetis

2.Õppesisu ja õppetegevus

2.1 7.klassi kõige olulisemad õppetegevused:

- Õpilased jätkuvad arendada loomingulist lugemist erinevate kirjandusteoste žanrite kaudu
- Õpilased arenevad ilmekast lugemist kirjandusteoste lugemise kaudu
- Õpilased süvendavad oskused ümberjutustama üksikasjalikult, kokkuvõtlikult, valikuliselt, kommentaaridega, oomingulise ülesandega
- Töötamine luuletekstide päheõppimisel ning ilmekal esitamisel
- Jätkub õpilaste töö teksti lugemises, mõistmises ning tundmises
- Õpilased laiendavad teadmisi lühikese ja üksikasjalikuma loetu teksti koostamisel
- Õpilased arendavad oskusi kirjandi kirjutamisel loetu ja oma elukogemuse alusel
- Laiendavad oma võimalusi informatsiooni otsimisel, kasutades erinevaid allikad
- Õpilaste ringvaade arendamiseks kasutatakse erinevaid õpivõrme: raamatukogutunnid, projektitöö, loomingulised konkursid, ekskursioonid kirjandusega seotud paikadesse, kohtumised kirjanike ja tõlkijatega

2.2 Lugemine

Õpilased õpivad loetud kirjandusteose alusel analüüsida ja tõlgendada erinevatel lugemisviisidel. Nende teadmistega töötamine aitab õpilastele ka edaspidi analüüsida proosa- ja lüroepiliste tekste. Õpilastelt nõutakse loetud kirjandusteoste analüüsi lähtudes oma isiklikust kogemusest.

2.3 Teksti ümberjutustamine

Temaatika, kompositsiooni ja žanri struktuurilt lähtudes õpilased jätkuvad arendada oma oskusi ja teadmisi tekstide ümberjutustamisel kasutades erinevad ümberjutustamise viise (fragmentaarne, üldistav, üksikasjaline). Vastavalt oma isiklikule suhtumisele õpilane õpib esitada ja kaitsta oma seisukohti analüütiliste operatsioonide kaudu.

2.4 Teksti mõistmine, analüüs ja interpretatsioon

Teksti töötades õpilased jätkuvad arendada oskused, mis on vajalikud teksti mõistmiseks: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljeseletamine, autoripositsiooni määramine jm). Õppides diskuteerida õpilastelt nõutakse oma isikliku arvamust väljendada loetud teksti kohta, suuta argumenteerida ning kaitsta oma seisukohta, tuues näited teosest.

Õpilased peavad rakendada analüüsi ja interpreteerimismeetodeid (teose liigendamine, plaanide koostamine, erinevate süžeelementide fragmentide selgitamine, episoodide valimine) teksti kompositsiooni ja tegelaste töös.

Õpilased õpivad seostada problemaatilised teemad ajalookirjandusega. Õpilastelt nõutakse arusaamist stilistilisi karakteristikute eripärasusi, süžee ja kompositsiooni ja tegelaskonna struktuuri kohta.

2.5 Loominguline tegevus ja esinemine kuulajaskonna ees

Õpilased õpivad seostada tänapäeva probleeme küsimustega, millised autor püstitab oma teoses. Õpilased peavad oskama pöörata erilist tähelepanu loovtööle ja tegevusele nagu esinemine klassikaaslaste eest luuletuse või ümberjutustamise esitamisega, osalemine diskussioonides, sõna võtmine, ettevalmistamine ettekanneks. Õpilased õpivad koostada oma arvaust kasutades erinevaid žanre. Tekstiga töötades õpilased kasutavad teised kunstiliigi keeli. Pärast teksti töötamist õpilastelt nõutakse oskus kirjutada esseed ja kirjanidid, koostada presentatsioone.

2.6 Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted

- Inimese isiksus
- Kirjandusteos kui autori looming
- Kangelase, autori või jutustaja vahekord teoses.
- Kes on personaaz ja tegelane ning nede prototüübid
- Erinevused tegelaste konstrueerimisel (eepilise teose kangelane, ettekujutus lüürilisest kangelasest ja rollilüürikast, tegelane draamas)
- Lüüriline kangelane
- Antagonist japeategelane
- Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tema „biograafia” ja evolutsioon.
- Tegelaskõne (monoloog ja dialoog)
- Tegelase karakteri loomise vahendid: portree, autori iseloomustus, kõneline iseloomustus, olukorra kirjeldus jms.
- Draamateose tegelaste kujutamise iseärasused
- Mõiste teose põhikonflikt, põhikonflikti olemuse määramine (sotsiaalne, eetiline)
- Kirjandusteose süžee (lüüriline), süžee elemendid ning selle spetsiifika
- Proosateose kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, sõlmitus, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epiloog.
- Kirjeldavad ja jutustavad elemendid, nende roll.
- Eri žanris teoste kunstispetiifika.
- Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan/jutustus. Proosaluuletus.
- Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst.
- Tekst kui kunstiline tervik.
- Kirjandussuunad: klassitsism, romantism, rahvusromantism, romantiline kangelane., realism kirjanduses, ekspresionism.

2.7. Kirjandusteoste valik

Õpilased loevad kirjandusteosed, ajaloolis-kirjanduslikud ning kirjandusteoreetilised teosed. Tundides käsitletakse kirjandusteosed vene, eesti ja väliskirjanike teosed arvestusega, et oleks esindatud eri ajastud ja kirjandusvoolud ning kirjanduse eri liigid ja žanrid.

2.8 Peamised teemad ja probleemid arutlemiseks:

- Inimese kõlbelised kohustused: halastuse ja kaastunde probleem, tunde ja kohuse konflikt.
- Täiskasvanuks saamine: Sõbrad ja vaenlased, enesetunnetuse esimesed kogemused, Alaealise suhted täiskasvanute ja eakaaslastega, „Murdemomentide” tähendus inimese isiksuse ja iseloomu kujunemisel, maailma tunnetamine kui katsumus, inimene lähedaste ringis, peresisesed suhted, perekond kui tõeliste inimlike väärtuste keskpunkt.
- Isiksus ja ajastu: inimese vastutus maailma eest, milles ta elab, kangelane ajaloo näo ees, patriotism ja vabadusearmastus, „Oma” ja „võõra” kokkupõrge,
- „Oma” ja „võõra” roll kultuuris: inimese võõrandumine tänapäevamaailmas, ajatud kõlbelised väärtused, kultuuride mitmekesisus, rahvuslikud ja regionaalsed kultuurid, erinevate rahvaste kombed ja uskumused. austav suhtumine teistesse kultuuridesse, rahvuskultuuri eripära, tähendus selle kultuuri kandjatele, eesti rahvuskultuuri traditsioonide, pärimuste ja kommete säilitamine ja arendamine.
- Kodanikuühiskond ja rahvusvahelised suhted. Mina kui Eesti ühiskonna täisväärtuslik liige; minu päritolu; mineviku, oleviku ja tuleviku seosed minu elus, ajalooline mälu (ajaloolised sündmused ja traditsioonid, mis kujundavad/moodustavad/loovad ajaloolise järjepidevuse.
 - Keskkond ja jätkusuutlik areng: keskkonnakaitse ülemaailmsed probleemid, inimene ja loodusmaailm, säästva ja austava suhtumise vajalikkus elusasse ja elutusse loodusesse, Looduslik tasakaal. loodus kui üks inimelu kõrgemaid väärtusi.
 - Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon: veebiressursid kui teabeallikas ja silmaringi laiendamise viis, internet kui võimalike ohtude allikas (võrguportaalides käitumise probleemid, keelemõjud), kino ja fotograafia kui ajaloo jäädvustamise (säilitamise) viisid.

2.9 Kirjandusteoste valik

Tähelepanu pööratakse ajaloolis-kohustuslike ning kirjandusteoreetiliste teadmiste poole. Tundides käsitletakse erinevate žanrite, ajastu, eri liigide, keelde kirjandusteosed.

2.10 Peamised teemad ja probleemid arutlemiseks

- Inimese põhelised kohustused.
- Täiskasvanuks saamine
- Isiksus ja ajastu
- „Oma” ja „võõras” kultuuris
- Looming kui maailma ümberkujundamise viis
- Kodanikuühiskond ja rahvusvahelise suhted
- Keskkond ja jätkusuutlik areng
- Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon

2.11 Teoseid terviklikuks lugemiseks, millest 12 teost peab õpilane läbi lugeda.

- Arthur Conan Doyle (õpetaja valikul)
- Aleksandr Puškin „Kapteni tütar”, (lühirika ja proosa – õpetaja valikul)
- «Песнь о вещем Олеге» Aleksandr Puškin
- «Арап Петра Великого» Aleksandr Puškin
- «Слово о полку Игореве»
- Veniamin Kaverin „Kaks kaptenit“
- Vladimir Majakovski luuletused
- Tjutšev F. luuletused
- Evgeni Švarts „Draakon“

2.12 Lähemalt tutvustatakse järgmise autoreid: Tjutšev F., Fet A., Majakovski V.,

Gumiljov N. , Under M., Poe E., Leskov N., Šukšin V., Unt M. või teised.

3.Õpitulemused

7.klassi õpilane:

- Lugedes erinevate žanrite tekste oskab väljendada oma arusaama ja tõekspidamist
- Teab erinevad kirjanduse žanre ning suudab seletada nende eripärasusi
- Oskab leida tekstis erinevad kõnekujundite liige ning seletada nende tähendust tekstis
- Oskab lugeda ilmekalt kirjandusteoseid
- Tegeles kirjandusteosega oskab kasutada kooli- ja linnaraamatukogud ja otsida lisainformatsiooni Internetis.
- Suudavad kirjalikult väljendada oma arvamust
- Oskab peast esitada luuletusi ning ümber jutustada erinevad lühikesed proosatekstid rollides
- Suudab klassi ees esitada omaloodud teksti
- Oskab ümber jutustada kokkuvõtlikult ja plaani kaudu loetud teksti
- Oskavad anda tegelaste ja nende tegude karakteristikut
- Oskab argumenteerida ja seletada klassikaaslastele oma nägemus loetud teksti kohta
- Oskab leida kirjandusteostes kõnekujundeid ning näeb nende rolli teoses
- Oskab kasutada troope oma tekstides
- Oskab esitada peast luule-, proosa- või draamateksti
- Oskab koostada ja esitada ettekannet loetud kirjanduseteksti kohta

4. Hindamine

- Kujundav hindamine
- Jooksev hindamine
- Kokkuvõttev (veerand, aasta)

Veerandi jooksul õpilane peab saama 3-4 jooksvat hinnet, mille alusel saab panna veerandi lõpliku hinne.

Jooksev hindamine sisaldab:

- Hinded suulise vastuse koostamisele
- Hinded kirjaliku töö eest (kirjand, narratiiv, esse, õigekeelsuse testid ja komplektse teksti analüüs)
- Hinded kirjalikke ja suuliste küsimuste vastuste eest

- Hinded loominguliste tööde eest
- Hinded peast oskamise eest
- Hinded ilmekat luuletekste lugemises ja ümberjutustamise rollides.
- Hinded erinevate veebiallikate kasutamise eest
- Hinded üldistava kontrolltööde eest

Igal veerandil viiakse läbi 1 kirjalik kontrolltöö ja üks koondkontrolltöö veerandi lõpus. Aastahinne tuleneb nelja veerandi koondhindest.

Hinne	
5	<ul style="list-style-type: none"> • Luges erinevate žanrite tekste oskab väljendada oma arusaama ja tõekspidamist • Teab erinevad kirjanduse žanre ning suudab seletada nende eripärasusi • Oskab leida tekstis erinevad kõnekujundite liige ning seletada nende tähendust tekstis • Oskab lugeda ilmekalt kirjandusteoseid • Tegeles kirjandusteosega oskab kasutada kooli- ja linnaraamatukogud ja otsida lisainformatsiooni Internetis. • Suudavad kirjalikult väljendada oma arvamust • Oskab peast esitada luuletusi ning ümber jutustada erinevad lühikesed proosateksti rollides • Suudab klassi ees esitada omaloodud teksti • Oskab ümber jutustada kokkuvõtlikult ja plaani kaudu loetud teksti • Oskavad anda tegelaste ja nende tegude karakteristikut • Oskab argumenteerida ja seletada klassikaaslastele oma nägemus loetud teksti kohta • Oskab leida kirjandusteostes kõnekujundeid ning näeb nende rolli teoses • Oskab kasutada troope oma tekstides • Oskab esitada peast luule-, proosa- või draamateksti • Oskab koostada ja esitada ettekannet loetud kirjanduseteksti kohta
4	<ul style="list-style-type: none"> • Luges erinevate žanrite tekste oskab väljendada oma arusaama ja tõekspidamist • Teab osaliselt erinevad kirjanduse žanre ning suudab seletada nende eripärasusi • Oskab leida tekstis erinevad kõnekujundite liige ning seletada nende tähendust tekstis, aga esinevad vead

	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab lugeda ilmekalt kirjandusteoseid • Tegeles kirjandusteosega oskab kasutada kooli- ja linnaraamatukogud ja otsida lisainformatsiooni Internetis. • Suudavad kirjalikult väljendada oma arvamust • Oskab peast esitada luuletusi ning ümber jutustada erinevad lühikesed proosatekstid rollides • Suudab klassi ees esitada omaloodud teksti • Oskab ümber jutustada kokkuvõtlikult ja plaani kaudu loetud teksti • Oskab anda tegelaste ja nende tegude mittetäielikku karakteristikut • Oskab osaliselt argumenteerida ja seletada klassikaaslastele oma nägemus loetud teksti kohta • Oskab leida kirjandusteostes kõnekujundeid • Proovib kasutada troope oma tekstides • Oskab vigadega esitada peast luule-, proosa- või draamateksti • Oskab koostada ja esitada ettekannet loetud kirjanduseteksti kohta
3	<ul style="list-style-type: none"> • Teab osaliselt erinevad kirjanduse žanre • Oskab leida tekstis erinevad kõnekujundite liige, aga esineb vead • Oskab lugeda kirjandusteoseid • Tegeles kirjandusteosega oskab kasutada kooli- ja linnaraamatukogud ja otsida lisainformatsiooni Internetis. • Suudavad kirjalikult väljendada oma arvamust • Oskab peast esitada luuletusi ning ümber jutustada erinevad lühikesed proosatekstid • Suudab klassi ees esitada omaloodud teksti • Oskab ümber jutustada plaani kaudu loetud teksti • Oskab anda tegelaste ja nende tegude mittetäielikku karakteristikut • Oskab osaliselt argumenteerida ja seletada klassikaaslastele oma nägemus loetud teksti kohta • Proovib kasutada troope oma tekstides • Oskab vigadega esitada peast luule-, proosa- või draamateksti
2	<ul style="list-style-type: none"> • Teab vähem kui 49% vaadeldava temaatika küsimustele vastusi

5. Õppekirjandus:

1. «Вместе с литературными героями», учебник-хрестоматия для 7 класса, 1 и 2 часть , из-во «Кoolibri», 2011 год

6. Õppevahendid

- Põhiliselt õpetöö toimub klassis, kus saab mööblit paigaldada nii, et õpilane tunneks end mugavalt erinevate tunnivormide käigus (rühmatöö, ümmarlauavestlused, arvutitega töötamine, näitlike situatsioonide loomine, õppemängud)
- Klassis on õpematerjalid, lisamaterjalid, erinevad sõnastikud, lauamängud.
- Kasutatakse kaasaegsed info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad, Internet-allikad, PowerPoint presentatsioonid, videoallikad ja mängufilmid)
- Vajadusel korraldatakse tunde arvutiklassis või kasutades *SmartBoard*, grafoprojektoreid.